

izben hangsúlyozta az olyan csoportosító ismérvek kiválasztásának fontosságát, amelyek a vizsgált jelenségeknek, a lényegét nem közvetve, hanem közvetlenül mutatják. Lenin a következőket írta: „... A gazdaság méreteiről a földterület nagysága csak közvetve tanúskodik, és ez a «tanúskodás» annál kevésbé hitelt érdemlő, minél nagyobb arányú és minél gyorsabb a földművelés belterjessé válása. Ezzel szemben a gazdaság termelvényeinek értéke nem közvetve, hanem közvetlenül, méghozzá minden esetben tanúskodik annak méreteiről”.⁵

A szerző ugyanakkor, amikor komoly figyelmet fordít a társadalmi-gazdasági típusok kiválasztására és osztályzására, nem világítja meg kellőképpen a csoportosítások elemzési feladatait, azaz a csoportosítások alkalmazását a társadalmi-gazdasági jelenségek és a jelenségeket jellemző ismérvek kölcsönhatásának vizsgálásánál. A tervszerinti irányítás és az államvezetés feladatainak bonyolultabbá válása a kommunista építéskibontakozása arányában egyre inkább szükessé teszi, hogy sokoldalúan vizsgáljuk a különböző tényezők hatását a népgazdasági tervek teljesítésére. A csoportosítások módszere ezekben a vizsgálódásokban el kell, hogy foglalja a tudományos jelentőségének megfelelő helyet. Az analitikai csoportosításoknak véleményünk szerint nagyobb helyet kell elfoglalniuk a szovjet statisztikában, mint amilyet az ismertetett munka szán nekik.

A könyv több, a szovjet statisztikában alkalmazott csoportosítási módot nem konkrétan világít meg. Így például a „Csoportosítások a termelés gazdasági rendelte-

tésének ismerve szerint” (86—87. old.) és „A csoportosítás — az ipar ágak szerinti osztályozása” (87—88. old.), stb. című alfejezetek nem hoznak egyetlen olyan csoportosító, vagy kombinációs táblázatot sem, amely a szerző megállapításait illusztrálná. Azt, hogy milyen sokat nyert volna a konkrét csoportosítások megvilágítása ha azokat tényleges számadatokkal illusztrálták volna, láthatjuk azokból a példákából, amelyek a 138—142. oldalon szerepelnek. Sajnos, ilyen tényleges számadatokat a könyv ritkán hoz fel. A szerző a legtöbb esetben megelégszik a csoportosító és kombinációs táblázatok sémáival és elfeledkezik arról, hogy, ha a táblázatok sémái nincsenek megöltve tartalommal, nem mutatnak meg semmit.

Az elméleti kérdések lebecsülése szintén kifejeződött a burzsoá statisztika bírálatában. Amíg nem mutattuk meg a burzsoá statisztika „elméleti” felépítésének hibás voltát, addig leleplezésének feladatát nem tekinthetjük megoldottnak. A szerző mégis megelégszik azzal, hogy leírja a burzsoá statisztika gyakorlatában előforduló csoportosítások hamisítását.

A fentebb kiemelt lényeges hiányosságokon kívül Gracsev könyvének egyéb hibái is vannak, így előfordulnak benne ténybeli tévedések, hibás meghatározások, ismétlések, stb.

Eltelkintve az említett hiányosságoktól, az ismertetett munkát egészében értékes műnek kell tartanunk, mint az első kísérletet a statisztikai csoportosítások elméletének részletes kifejtésére.

T. Tyimofejev

KÖNYVSZEMLE*

POLITIKAI IRODALOM

A SzKP XIX. kongresszusának anyaga. (1952. október 5—14.) Beszédtek, határozatok, az SzKP szervezeti szabályzata. 424 old. Szikra. Budapest. 1952.

Lenin V. I. Művei. 27. kötet, 1918 február—július. (V. I. Lenin Szocsinyenyija.

⁵ Lenin Művei, 22. kötet, 57. old., oroszul és u. a., Szikra, Budapest, 1951, 63. old.

* Ebben a rovatban a Központi Statisztikai Hivatal könyvtárába érkezett fontosabb munkák címet közöljük szakszerinti csoportosításban.

Izdanyije csetverteje. Tom.) IX + 1 kép + 657 old. Szikra, Budapest. 1952.

Rákosi M.: Beszámoló az SzKP XIX. Kongresszusáról a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének 1952. október 23-i ülésén. 36 old. Szikra. Budapest, 1952.

Mao Ce-Tung Válogatott Művei. I. kötet 579 old. Szikra. Budapest, 1952.

Sztálin a békéért. Gyűjtemény Sztálin elvtárs háború utáni nyilatkozataiból. 1946—1952. Második bővített kiadás. 122 old. Szikra. Budapest, 1952.

POLITIKAI GAZDASÁGTAN

Manyevics, E. L.: A munkabér és formái a Szovjetunió iparában. 223 old. Tervgazdasági Könyvkiadó. Budapest. 1952.

Rjabov: A szocialista felhalmozás és forrásai az első és második öt éves teroben. (Szocialisztjicseszkoje nakopljnyije i evo isztocsnjiki pervoj i vtoroj.) 208 old. Tervgazdasági Könyvkiadó. Budapest, 1952.

TERVGAZDASÁG

Jakab L.—Bálint S.—Takács É.—Hajdú J.: Tervgazdasági ismeretek (a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium termunkásai részére). 340 old. Nehézipari Könyvkiadó. Budapest. 1952.

STATISZTIKA

Bojarszkij, A. Ja.—Suserin P. P.: Népeségi statisztika. (Demograficseskaja sztatjisztyika.) 299 old. Statisztikai Kiadványalatt. Budapest. 1952.

SZÁMVITEL

A kötelező általános államháztartási számlakeret. 105 old. Pénzügyi Kiadó. Budapest, 1952.

Bányai S.—Mahler S.—Nyirszegi V.: Bevezetés a mezőgazdasági számvitelbe. III.

rész. Az állami mezőgazdasági gépállomások számvitele. 164 old. Mezőgazdasági Kiadó. Budapest. 1952.

Építőipari számvitel. 424 old. + táblázatok. Pénzügyi Kiadó. Budapest. 1952.

Földi J.: Mezőgazdasági üzemek számvitele. A közgazdasági technikumok számára. II. rész. A gépállomások számvitele. 75 old. + táblázatok. Tankönyvkiadó. Budapest, 1952.

Ladó L.—Illovszky L.—Bakos Gy.: Kereskedelmi könyvvitel. 507 old. Kereskedelmi Szakkönyv- és Lapkiadó. Budapest. 1952.

EGYÉB

A munkafegyelem megszüldítésének állami eszközei. Tájékoztató az állami gazdálkodó szervek dolgozóira vonatkozó jogszabályokról. 84 old. Jogi és Államigazgatási Könyv- és Folyóiratkiadó. Budapest. 1952.

Az első magyar öt éves tero második éve. Bibliográfia. (Időszerű kérdések irodalma.) 71 old. Fővárosi Szabó Ervin könyvtár. Budapest, 1952.

Vitver, I. A.: A népi demokratikus és tőkés országok gazdasági földrajza. II. kiadás. (Ekonomicseskaja geografija zaru-bezsnih sztran.)

FOLYÓIRATSZEMLE*

TERVGAZDASÁG

A szovjet ipar műszaki haladásának főirányai a Szovjetunió ötödik öt éves tervének tükrében. 545—550. old. (Magyar Technika. 1952. 10—11.)

Az RMP Központi Vezetőségének és a Román Népköztársaság Minisztertanácsának határozata a városok építéséről és újjáépítéséről s az építészeti tevékenység megszervezéséről. (Melléklet a Román Tájékoztató 1952. 19. számához.)

Markos Gy.: A Szovjetunió természetét alakító tervei az ötödik öt éves tero távlatában. 594—600. old. (Magyar Technika. 1952. 10—11.)

* Ebben a rovatban a Központi Statisztikai Hivatal könyvtára által beszerzett legfrissebb folyóirat-számok jelentősebb cikkeit soroljuk fel szakasz szerinti csoportosításban. A külföldi cikkek címet magyar fordításban adjuk.

Vági F.: A Szovjetunió szocialista iparsztítása a sztálini öt éves tervek időszakában. 689—593. old. (Magyar Technika 1952. 9—10.)

STATISZTIKA

Kovacsics J.: A lakásalap statisztikája népi demokráciánk lakásgazdálkodásának szolgálatában. 551—559. old. (Állam és igazgatás. 1952. 10.)

Sebes L.: Az iparitanulóképzés szocialista statisztikájáért. 11—13. old. (Munkaerőtaralék. 1952. 14.)

SZÁMVITEL

Bokov, G.: A költségvetés szerepe és feladatai a szocialista építésben. 3—18. old. (Finanszi i Kregyit. 1952. 9.)

Csehszlovákia szocialista költségvetése 1952-ben. 79—81. old. (Finanszi i Kregyit. 1952. 9.)